

Зоран Пешић Сиџма

ХРАБРОСТ

Да ли је већа храброст да се нешто каже или да се нешто уради? Ово питање и није више питање. Медији су укинули разлику оног што је урађено оним што је приказано. Све што је приказано догодило се. Иза свега што видимо у покретним сликама лежи нова стварност, једина стварност. Понекад нам покретне слике машу шареним клупчетом и деси се да нам као радозналом мачету шапица пропадне кроз ваздушасто ништа. Одмах нам баце ново шарено клупче и ми оштримо канце на ново ваздушасто ништа. Залетимо се, скочимо, зграбимо шапицама, а неко је већ испустио крај клупчета и оно се котрља само енергијом нашег млатарања. У оквирима магичних квадрата нова бљештава шареница...

Храброст је отворено рећи оно што мислиш, ако уопште нешто мислиш.

Храброст је рећи шта ти је најважније у животу. Живот твога детета, то ти је најважније. Шта ако немаш децу? Онда живот твоје љубави, или сам твој живот. Некада су ценили живот дат за отаџбину, за слободу. Давали су медаље, дизали споменике. Затим, за науку, уметност давали су награде, место у читанци, а за истину... Ђордано Бруно је спаљен на ломачи. Веровао је у мноштво светова у овој пустоши. Веровао је да нисмо сами у безнађу и много пута од тада окренула се планета, и још много пута ће се окренути док је у загрљај врели не обухвати нарасло сунце.

Окренеш се око себе и шта видиш, шта ти је најважније у животу: случајни лептир који ти је слетео на руку када је празнина надула ћошкове целог света, успаванка коју је певала жена када је дете имало високу температуру, када те је брига оковала у непокрет, шум надлазећег ветра кроз борову шуму када су пријатељи у шатору уђутали од умора, палачинка која се окренула у ваздуху и пала у врели

тигањ баш како треба... Сви се доживљаји скупе на једно место, па се као маче после доброг сна протегну кроз сећање.

У двоброју нашег омиљеног часописа (29/30 за 2009) припремили смо узбудљиво штиво. Покренули смо нову рубрику: (НЕ)КЊИЖЕВНО СТАЊЕ СТВАРИ. Текстови у овој рубрици изговорени су на истоименом округлом столу који је организовао Књижевни програм Нишког културног центра 11. марта 2009. Стана Динић Скочајић, Срба Игњатовић, Бојан Јовановић, Татјана Росић, Сава Дамјанов, Марија Кнежевић, Мирко Демић и Светлана Томић су отворено, поштено, духовито и храбро анализирали књижевну сцену у Србији и њене горуће проблеме. Један према нула за храброст да се нешто каже. Рубрика ће бити отворена надаље за све писце који желе да пишу о ономе о чему други најрадије ћуте.

Два према нула да се нешто каже у односу, да се нешто уради, долази с рубриком **ХРАБРОСТ ПРОЗЕ**. Представљамо Марка Рејвен-нила, Кристофа Хајна, Лејлу Усман и Драгана Огњановића. Марк Рејвенхил, један од водећих британских драмских писаца чија су дела извођена и код нас (Југословенско драмско позориште, Народно позориште, Сцена *Раша Плаовић*, 53. Стеријино позорје...) пише:

Нема бога, нема Анђела, нема ничега у нашем свету, али ипак...

Има у ствари један тренутак. Биће нам потребан фантастичан човек за расвету и камеру, али у ствари постоји један тренутак када душа напушта тело. Јесте ли икада видели...? Ја сам видео. Видео сам и - овај - ако то можемо да постигнемо на целулоидној траци онда... онда они могу да ме, јеби га, пољубе у дупе.

Антологију имажинистичке поезије храбро је приредио и превео наш врли сарадник Никола Живановић.

Постоји врста поезије у којој музика, чиста мелодија, као да избија у говор.

Постоји и друга врста поезије у којој слика или скулптура као да “улазе у говор“.

Прва врста поезије је дуго називана “лириком“... друга врста поезије је исто толико стара и цењена као лирика, али је до недавно нико није именовано. Ибик и Лиу Че су представљали “слику“. Данте је велики песник зато што је познавао ову вештину, а Милтон је надуван зато што је није познавао. Слика је најдаље могуће удаљавање од реторике. Реторика је уметност преоблачења неке неважне ствари да би се за неко време подвалило публици...

Ове речи Езре Паунда дају поен храбрости да се нешто уради. Поезија је чин обликовања, није довољно само да се нешто каже. Сладокусци поезије ће уживати у песмама Т. Е. Хјума, Р. Олдингтона, С. Ченела, Џ. Курноса, Х. Дулитл, Џ. Г. Флечера, Ф. С. Флинта, Ф. М. Форда, Џ. Џојса, Д. Х. Лоренса, Е. Ловел, М. Мур, Е. Паунда, А.

Апворда и В. К.Вилијамса. Добра поезија је она која вас после читања натера да нешто промените.

Нек богови љоворе благо о нама

У будућим данима

(Е. Паунд)

Храброст да се нешто уради спреам онога да се нешто каже, несумњиво је у чину великог српског војводе Стевана Синђелића. Две стотине година прошло је од трагичног боја на Чегру. Колико је овај догађај био инспирација нашим писцима, нашим сликарима? Чини ми се не толико колико је сам догађај фасцинантан. Мислим да ово није случај наше већ препознатљиве небриге о прошлости. Овде је сама суштина догађаја надјачала било какво казивање. У Градини 29-30 / 2009 о боју на Чегру читамо текстове Светлане Велмар Јанковић, Зорана Миладиновића, Марине Влаисављевић и Видосава Петровића.

Овде ћу се зауставити. Нећу бодовати друге рубрике у овом броју (СИЂЕВАЧКА КОЛОНИЈА, ЛИНКОВИ). Остављам то вама. Уживајте у илустрацијама Нишког графичког круга. Фотографије у рубрици Књижевна колонији Сићево начинио је Душан Митић Цар. Чини се да прича нема краја.

А шта онда када се заокружи прича? Да ли је задовољан универзални читач, или су све приче већ испричане у глувој соби бесконачја, у глувој прашњавој соби за којом чезну они који се још увек нису родили.

